

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 352/2018-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) vo veci ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 817/1994 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 817/1994 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 817/1994 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré j e Okresný súd Košice I p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 585,75 € (slovom päťstoosemdesiatpäť eur a sedemdesiatpäť centov) na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. Ivety Rajtákovvej, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 11. septembra 2018 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, v ktorej namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 817/1994 (ďalej aj „napadnuté konanie“), ktorým bolo spojené aj konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 15 C 258/1994.

2. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti okrem podrobného opisu doterajšieho priebehu napadnutého konania poukázala na neprimeranú dĺžku napadnutého konania, nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka ďalej okrem iného uviedla:

«Na Okresnom súde Košice I sa vedie pod sp. zn. 15C/817/1994 konanie, v ktorom sa žalobcovia, pôvodne žalobou podanou dňa 10. 10. 1994, domáhali odstránenia stavby vo vlastníctve sťažovateľky - žalovanej v 1. rade. V priebehu konania žalobcovia upravili svoj návrh tak, že v prípade, že odstránenie stavby nie je účelné, žiadajú zriadiť vecné bremeno na ich ťarchu v prospech žalovanej v 1. rade - sťažovateľky.

Porušenie práva sťažovateľky na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 15C/817/1994 už bolo predmetom konania pred ústavným súdom. Ústavný súd svojim nálezom sp. zn. II ÚS 284/08 zo dňa 27. 11. 2008 rozhodol tak, že namietané práva sťažovateľky porušené boli, priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk a náhradu trov konania.

Napriek uvedenému, konanie, ktoré začalo v roku 1994 nie je ani po 23,5 roka od jeho začatia a ani po 9 rokoch od vydania označeného nálezu ústavného súdu právoplatne skončené.“

„Napriek uvedenému konštatovaniu ústavného súdu, konanie nie je ani po viac ako 9 rokoch od vydania nálezu ústavného súdu obsahujúce toto hodnotenie ústavného súdu právoplatne skončené.

V konaní trvajúcim viac než 23,5 roka bol vynesенý jediný prvostupňový rozsudok. Znalecké dokazovanie, bez ktorého celkom zjavne nebolo možné vo veci rozhodnúť, bolo nariadené 26. 4. 2016, teda po takmer 22 rokoch od začatia konania. Pre sťažovateľku je pritom rozhodnutie v predmetnej veci doslova existenčnou záležitosťou, keďže sa týka otázok, či sťažovateľka bude súdom zaviazaná na úhradu náhrady za zriadenie vecného bremena, ktoré so zreteľom na skutočnosť, že sa nehnuteľnosti nachádzajú v centre Košíc, môže mať pre sťažovateľku likvidačný charakter.»

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci jej ústavnej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ]

- na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,

- na prejednanie veci v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

bolo postupom Okresného súdu Košice I vo veci sp. zn. 15C/817/1994 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice I pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľov.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Košice I, aby konal vo veci sp. zn. 15C/817/1994 bez prietáhov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 10 000 eur.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.“

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k ústavnej sťažnosti podaním sp. zn. 1 Spr V 446/2018 doručeným ústavnému súdu 24. júla 2018, v ktorom predseda okresného súdu okrem iného uviedol:

„Z obsahu spisu som zistil, že vec sa po právnej aj skutkovej stránke javí byť zložitejšou. Predmetné konanie si vyžiadalo rozhodovanie o zmene žalobného návrhu, o pristúpení ďalších účastníkov do konania, vo veci bolo potrebné viackrát nariadiť znalecké dokazovanie. Na okresnom súde sa vedie viac sporov s totožným predmetom konania, preto z dôvodu hospodárnosti konania boli tieto spory za účelom nariadenia znaleckého dokazovania spájané na spoločné konanie a následne vylučované na samostatné konania.

Správanie účastníkov konania neovplyvnilo podstatným spôsobom dĺžku doterajšieho konania.

V niektorých obdobiach v dôsledku zmien v osobe zákonného sudcu sa vyskytli aj na strane súdu kratšie obdobia nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti. Táto skutočnosť však nevylučuje zodpovednosť súdu za celkovú dĺžku konania. Samotný postup súdu v konaní

po 23 rokoch trvania sporu ťažko hodnotiť a zdôvodňovať. Táto dĺžka konania je z hľadiska ústavnoprávneho neakceptovateľná.“

6. K vyjadreniu okresného súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľka zaujala svoje stanovisko v podaní doručenom ústavnému súdu 31. októbra 2018, v ktorom okrem iného uviedla:

«Sťažovateľka opätovne podotýka, že v predmetnej veci už Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 284/08 zo dňa 27. 11. 2008 zakázal pokračovať Okresnému súdu Košice I v porušovaní základný práv sťažovateľky. Napriek tomu, ako je zrejmé aj z vyjadrenia okresného súdu, konanie nie je ani po 10 rokoch od vydania predmetného nálezu a po 24 rokoch od jeho začatia, právoplatne skončené. So zreteľom na uvedené, je nepochybné, že dochádza nielen k porušovaniu práv sťažovateľky, ale k nerešpektovaniu povinnosti vyplývajúcej z rozhodnutia ústavného súdu Okresným súdom Košice I.

Sťažovateľka poukazuje na to, že k dlhým obdobiam nečinnosti dochádzalo na strane okresného súdu nielen pred vydaním označeného nálezu (napr. prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 6 rokov od podania návrhu), ale aj po vydaní označeného nálezu. Osobitne je potrebné poukázať na to, že po vrátení veci okresnému súdu odvolacím súdom, ktorý zrušil prvostupňový rozsudok zo dňa 11.8. 2010, súd nariadil prvé pojednávanie na deň 16. 11.2015, teda po viac než 5 rokoch. Aj v ďalšom postupe súdu sa vyskytli obdobia nečinnosti (napr. čas od 15. 10. 2016, kedy bol podaný znalecký posudok, do 28. 3. 2018).

Pokiaľ predseda okresného súdu uvádza, že vec je po právnej aj skutkovej stránke zložitejšia, je potrebné poukázať na to, že predmetom konania je odstránenie stavby, resp. zriadenie vecného bremena za náhradu, čo sú tradičné občiansko-právne inštitúty, nespôsobujúce súdom žiadne problémy v oblasti aplikácie práva.

Ani znalecké dokazovanie, ktoré bolo potrebné v konaní nariadiť, nemôže byť ani len čiastočným ospravedlnením dĺžky predmetného konania. Zo samotného vyjadrenia okresného súdu je zrejmé, že čas, ktorý si znalecké dokazovanie vyžiadalo, je zlomkom celkovej doby konania.»

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) účinného od 1. marca 2019, ktorý sa pri zachovaní právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, použije aj na konania začaté do 28. februára 2019 (§ 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde), upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. V súlade s čl. II bod 2 písm. a) Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce pri predkladaní veci do senátu Mojmirom Mamojkom (sudca spravodajca) pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Jana Laššáková a Mojmír Mamojka. Vzhľadom na uvedené senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľky v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

9. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu z 9. júla 2018 k ústavnej sťažnosti bol aj prehľad procesných úkonov vykonaných v doterajšom priebehu napadnutého konania, z ktorých vyplýva:

„Konanie vo veci sp. zn. 15C/817/1994 sa začalo 10.10.1994. Predmetom konania bolo pôvodne odstránenie stavby vo vlastníctve sťažovateľky - žalovanej v 1. rade a po pripustení zmeny žaloby je predmetom konania zriadenie vecného bremena v prospech žalovaných v 1. až 6. rade.

Dňa 10.10.1994 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi

Výzvou zo dňa 4.4.1995 súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 500.-Sk a žalovanému doručil rovnopis žaloby, aby sa k nej písomne vyjadril.

Následne bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi

Uznesením č.k. 15C/817/1994-11 z 27.7.2000 súd na návrh žalobcu pripustil, aby do konania na strane žalovaného pristúpil ďalší účastník a to Mesto Košice, so sídlom Trieda SNP 48/A, Košice.

Po zabezpečení prípravy pojednávania, súd nariadil prvé pojednávanie na 25.10.2000. Na tomto pojednávaní súd vec prejednal a pojednávanie odročil na neurčito za účelom upresnenia okruhu účastníkov po jednotlivých žalobcoch, resp. ich právnych nástupcoch.

Dňa 3.4.2003 bol spis pridelený na rozhodnutie sudcovi

Následne bol spis pridelený na rozhodnutie sudkyňi

Dňa 23.3.2004 súd vec prejednal a pojednávanie odročil na 17.6.2004 za účelom doplnenia dokazovania.

Uznesením č.k. 15C/817/1994-93 z 17.6.2004 súd na návrh žalobcov pripustil, aby do konania na strane žalovaných pristúpil ďalší účastník a to s.r.o., so sídlom

Na pojednávaní dňa 17.6.2004 súd vec prejednal a pojednávanie odročil na neurčito, za účelom doručenia uznesenia o pristúpení ďalšieho účastníka do konania účastníkom konania a rozhodol o prípadnom znaleckom dokazovaní vo veci podľa návrhu žalobcov.

Uznesením č.k. 15C/289/1994-150 z 11.11.2004 v spojení s uznesením č.k. 15C/289/1994 z 22.7.2005 spojil na spoločné konanie veci sp. zn. 15C/313/1994, 18C/417/1994, 15C/681/1994, 15C/805/1994, 15C/806/1994, 15C/817/1994, 15C/821/1994, 15C/252/1994, 15C/792/1994, 15C/830/1994, 15C/258/1994, 15C/789/1994, 15C/790/1994, 15C/820/1994, ktoré sa viedlo pod sp. zn. 15C/289/1994 pre účely znaleckého dokazovania. Zároveň súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézia a kartografia, odvetvie geodézia a kartografia. Znalec doručil súdu znalecký posudok 29.12.2005 a vyúčtovanie odmeny za jeho vypracovanie.

Uznesením č.k. 15C/289/1994-261 z 25.5.2006 súd nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru stavebníctvo, odvetvia oceňovanie

nehnutelností. Znalčka doručila súdu znalecký posudok zo dňa 3.10.2006 a vyúčtovanie odmeny za jeho vypracovanie.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 3.4.2007 . Na tomto pojednávaní vec prejednal a pojednávanie odročil na neurčito.

Na výzvu súdu doručil znalec [REDACTED] doplnený znalecký posudok zo dňa 22.11.2007 a vyúčtovanie odmeny za jeho doplnenie.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 16.5.2008. Na tomto pojednávaní vec prejednal a pojednávanie odročil na 3.6.2008 za účelom doplnenia dokazovania.

Pojednávanie nariadené na 3.6.2008 bolo bez prejednania veci odročené na 11.8.2008.

Na pojednávaní 11.8.2008 súd po prejednaní veci vyhlásil rozsudok, ktorým zriadil vecné bremeno na ťarchu žalobcov v prospech žalovanej v 2. rade a vec týkajúcu sa náhrady za zriadenie vecného bremena vylúčil na samostatné konanie.

Proti rozsudku podali dňa 29.10.2008 odvolanie žalobcovia, dňa 10.11.2008 žalovaný v 3. rade a dňa 11.11.2008 žalovaný v 2. rade.

Uznesením č.k. 15C/817/1994-218 z 24.11.2008 súd k rozsudku č. k. 15C/817/1994-188 z 11.8.2008 pripojil geometrický plán ako súčasť znaleckého posudku [REDACTED] znalca z odboru geodézia a kartografia, odvetvie geodézia a kartografia, č. posudku 15/2005.

Dňa 14.1.2009 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach za účelom rozhodnutia o odvolaní žalobcov a žalovaných v 2. a 3. rade proti rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 15C/817/1994-188 z 11.8.2008.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 3Co/17/2009-255 z 2.9.2010 rozsudok prvého stupňa zrušil v napadnutej časti a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Spis bol vrátený Okresnému súdu Košice I 5.10.2010.

Dňa 27.1.2011 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDACTED]

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 12.12.2011. Po prejednaní veci súd pojednávanie odročil na neurčito.

Uznesením č.k. 15C/817/1994-307 z 21.12.2011 súd spojil vec sp. zn. 15C/817/1994 s vecou sp. zn. 15C/258/1994 na spoločné konanie, ktoré sa viedlo pod sp. zn. 15C/258/1994.

Dňa 5.11.2015 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDACTED]

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 16.11.2015 pod sp. zn. 15C/258/1994. Toto pojednávanie súd odročil na neurčito za účelom predloženia ďalších listinných dôkazov.

Dňa 2.12.2015 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDACTED]

Uznesením č.k. 15C/258/1994-567 z 26.4.2016 súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom [REDACTED]. Znalecký posudok č. 7/2016 podal znalec na Okresný súd Košice 15.10.2016.

Pojednávanie nariadené na 28.3.2018 bolo odročené z dôvodu potreby rozhodnutia o návrhu žalobcov na rozšírenie okruhu žalovaných.

Uznesením č.k. 15C/817/1994-472 z 27.3.2018 súd na návrh žalobcov pripustil, aby do konania na strane žalovaných pristúpil ďalší účastník a to žalovaný v 4. rade [REDACTED], žalovaný v 5. rade [REDACTED] a žalovaná v 6. rade [REDACTED], [REDACTED], bytom [REDACTED].

Uznesením č.k. 15C/817/1994-474 z 27.3.2018 súd priznal znalcovi [REDACTED] [REDACTED] odmenu za vypracovanie znaleckého posudku č. 7/2016.

Uznesením č.k. 15C/817/1994-487 z 19.4.2018 súd uložil žalovaným v 4. 5. a 6. rade povinnosť vyjadriť sa k žalobe zo dňa 2.12.1995.“

Ústavný súd z predloženého súdneho spisu okresného súdu zistil, že ostatným úkonom vo veci je nariadenie pojednávania na 19. október 2018, ktoré na základe informácie okresného súdu bolo odročené na 28. november 2018 a aktuálne je ďalšie pojednávanie nariadené na 30. január 2019. Ústavný súd na okresnom súde zistil, že na pojednávaní uskutočnenom 30. januára 2019 bol vyhlásený rozsudok.

10. Obsah zapožičaného spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v podanej ústavnej sťažnosti a vo vyjadrení okresného súdu k ústavnej sťažnosti, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

III.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

15. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo

na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

16. Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

17. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie sporu o odstránenie neoprávnenej stavby, neskôr alternatívne aj o zriadenie vecného bremena. Vzhľadom na nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania, ako aj vzhľadom na vstupovanie ďalších účastníkov do konania je možné priznať určitú mieru skutkovej zložitosti napadnutého konania, ktorou však nie je možné ospravedlniť extrémnu dĺžku konania, ktoré nie je právoplatne skončené ani po viac ako 23 rokoch od jeho začiatku, keď navyše od nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 284/08 zo 4. septembra 2008, ktorý vyslovil, že postupom v konaní okresného súdu (v tom čase vedenom pod sp. zn. 15 C 258/94) došlo k zbytočným priet'ahom, a uplynulo už viac ako 10 rokov. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

18. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd posudzoval, bolo správanie účastníkov konania. Ústavný súd konštatuje, že pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka v preskúmanej časti napadnutého konania prispela k zbytočným priet'ahom, čo potvrdil aj predseda okresného súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti, keď v uvedenej súvislosti uviedol, že *„Správanie účastníkov konania neovplyvnilo podstatným spôsobom dĺžku doterajšieho konania“*.

19. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 284/08 z 27. novembra 2008, pričom ale zohľadnil aj celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorá je z ústavnoprávneho pohľadu neakceptovateľná (takmer 24 rokov) a hraničiaca až s odmietnutím spravodlivosti. Vzhľadom na uvedené nebolo potrebné osobitne hodnotiť jednotlivé procesné úkony vykonané v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 284/08 z 27. novembra 2008. Ústavný súd taktiež poukazuje na to, že samotný predseda okresného súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti hodnotiac priebeh napadnutého konania uviedol, že *„samotný postup súdu v konaní po 23 rokoch trvania sporu ťažko hodnotiť a zdôvodňovať. Táto dĺžka konania je z hľadiska ústavnoprávneho neakceptovateľná.“*

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je ním vedené pod sp. zn. 15 C 817/1994, došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Pretože ústavný súd zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 817/1994, prikázal mu, aby v záujme zavŕšenia ochrany označených práv vo veci konal bez zbytočných priet'ahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka.

IV.

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

23. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

24. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodu, že extrémne dlhú dobu sa nachádza v stave právnej neistoty, pričom rozhodnutie v predmetnej veci je pre sťažovateľku *„doslova existenčnou záležitosťou, keďže sa týka otázok, či sťažovateľka bude súdom zaviazaná na úhradu náhrady za zriadenie vecného bremena, ktoré so zreteľom na skutočnosť, že sa nehnuteľnosti nachádzajú v centre Košíc, môže mať pre sťažovateľku likvidačný charakter“*.

25. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovrieť ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. S prihliadnutím na to, že napadnuté konanie nebolo skončené ani po takmer 10 rokoch od nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 284/08 z 27. novembra 2008, konštatujúcom prieťahy, a s prihliadnutím najmä na extrémnu dĺžku napadnutého konania (takmer 24 rokov) považoval ústavný súd priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie.

27. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

28. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 921 €.

29. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2018 predstavuje spolu s režijným paušalom (3 x 9,21 €) sumu 488,13 €. Právna zástupkyňa sťažovateľky je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], preto bola uvedená suma zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 585,72 €.

30. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2019